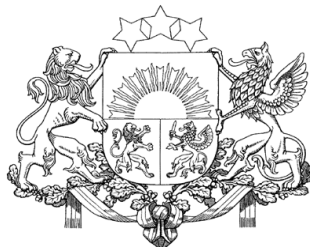

Publicētais numurs	:	C-509/23
Dokumenta numurs	:	1
Reģistra numurs	:	1265334
Iesniegšanas datums	:	08/08/2023
Reģistrēšanas reģistrā datums	:	09/08/2023
Dokumenta veids	:	Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas, kas veikta, izmantojot e-Curia, numurs	:	Dokuments DC191882
Datnes numurs	:	1
Iesniedzējs	:	Veidenbauma Raiva (J358789)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA RĪGAS TIESU NAMS

L Ē M U M S

Rīgā 2023.gada 7.augustā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Agnese Karnīte,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicējas SIA „Laimz” pieteikumu par Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas 2022.gada 15.jūnija lēmuma Nr.02/2022-NILLTF atcelšanu.

Pamatlietas priekšmets un fakti, kuriem ir nozīme lietā

[1] Pieteicēja SIA „Laimz” ir Latvijas Republikā reģistrēta komercsabiedrība, kuras komercdarbības veids ir azartspēles un derības. Pieteicējas pamatkapitāls pilnībā pieder SIA „Optibet”, kuras komercdarbības veids arī ir azartspēles un derības. Savukārt abi uzņēmumi ir Zviedrijā reģistrētā uzņēmuma Enlabs AB, reģistrācijas Nr.556685-0755, grupā ietilpstoši uzņēmumi.

Starp pieteicēju un SIA „Optibet” 2020.gada 2.martā noslēgts līgums par pieejas nodrošināšanu tehniskajiem risinājumiem, atbilstoši kuram SIA „Optibet” par saviem resursiem ir izstrādājis tehnisko risinājumu, kas nodrošina informācijas apkopošanu un apstrādi atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Novēršanas likums) prasībām. SIA „Optibet” saskaņā ar vienošanos ar *Regulatory Datacrop Limited* abonē no tās pakalpojumus, kas cita starpā sniedz publicētu un publiski pieejamu informāciju risku novērtēšanai un pārvaldīšanai

saistībā ar Novēršanas likuma prasībām, lai nodrošinātu SIA „Optibet” ar nepieciešamo informāciju par politiski nozīmīgu personu statusu, sankciju statusu un negatīvās mediju informācijas statusu. Savukārt SIA „Optibet” kā pieteicējas mātes uzņēmums, lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku resursu izlietojumu un vienoti augstu Novēršanas likuma prasību izpildi grupas uzņēmumu ietvaros, nodrošina pieteicējai nepieciešamos tehniskos risinājumus – piekļuvi tehniskajam risinājumam un *Regulatory Datacrop Limited* sniegtajiem pakalpojumiem.

[2] Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija (turpmāk – inspekcija) laika periodā no 2022.gada 10.februāra līdz 2022.gada 4.martam veica pieteicējas pārbaudi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā, kuras laikā konstatēja, ka pieteicējas klients ar identifikācijas Nr.658958, kuram pieteicēja kopš 2021.gada 23.augusta sniedz interaktīvo azartspēļu pakalpojumus kopš 2021.gada 23.augusta (turpmāk – Klients), atbilstoši publiski pieejamās datu bāzēs esošajai informācijai saskaņā ar Novēršanas likuma 1.panta 18.²punktu ir uzskatāma par ar politiski nozīmīgu personu saistītu personu.

Savukārt 2022.gada 14.martā inspekcija veica atkārtotu pieteicējas attālināto pārbaudi, kuras ietvaros tika pārbaudītas Klienta 2022.gada 27.un 28.janvārī veiktās iemaksas, kad tas reģistrēts kā spēlētājs, kā noskaidrota viņa identitāte, kā pret viņu piemērota iekšējās kontroles sistēma un kādas procedūras ir veiktas attiecībā uz Klienta izpēti, par ko 2022.gada 14.martā sastādīts pārbaudes akts Nr.06/09/2022/N. Aktā norādīts turpmākais.

Ja tiek konstatēts, ka klients ir politiski nozīmīga persona, tad ar viņu tiek pārtrauktas darījumu attiecības, bet, ja klients ir politiski nozīmīga personas ģimenes loceklis vai ar to cieši saistīta persona, ar pieteicējas augstākās vadības piekrišanu darījumu attiecības tiek turpinātas.

Informāciju par politiski nozīmīgu personu, tās ģimenes locekli vai ar to cieši saistītu personu pieteicējai iesniedz ārpalpojuma sniedzējs, pēc kura informācijas saņemšanas tiek lemts par klienta padziļināto izpēti un darījuma attiecību tālāko turpināšanu.

Pieteicēja 2020., 2021.un 2022.gadā nekonstatēja darījumu attiecības ar politiski nozīmīgām personām cieši saistītām personām.

Atbilstoši pārbaudes aktā konstatētajam, pieteicēja nav veikusi Klienta izpēti pēc izpētes sliekšņa (2 000 *euro*) sasniegšanas 2021.gada 26.augustā, pieprasot no Klienta informāciju par ienākuma avotiem, to apmēru, plānoto azartspēļu budžetu un par politiski nozīmīgas personas, tās ģimenes locekļa vai ar to cieši saistītas personas statusu, un pārbaudot informāciju publiski pieejamās datu bāzēs, lai noskaidrotu papildu riska faktorus.

Pieteicēja, pamatojoties uz Klienta spēles ieradumiem un likmju apmēriem, 2022.gada 31.janvārī uzsāka Klienta padziļināto izpēti, pieprasot no tā papildu informāciju. Pieteicēja bija ņēmusi vērā Klienta iemaksas 15 000 *euro* apmērā, kā rezultātā Klientam 2021.gada 14.septembrī bija noteikts vidēji augsts klienta riska līmenis, un Klienta vēsturiskos datus no viņa kā SIA „Optibet” klienta profila. Tāpat pieteicēja, pamatojoties uz datu apmaiņas līgumu starp pieteicēju un SIA „Optibet”, uz sevi attiecinājusi augstākās vadības 2020.gada 27.marta lēmumu par attiecību uzturēšanu ar augsta riska klientu, kas

saņemts SIA „Optibet” ietvaros. Pieteicējas klientu pārskatīšana vai salīdzināšana ar SIA „Optibet” iegūto informāciju klienta izpētes gaitā nenotiek uz regulāra pamata.

Līdz ar to inspekcija pārbaudes rezultātā secināja, ka pieteicēja nav veikusi Klienta izpēti, sasniedzot izpētes sliekšni, nav noteikusi Klientam ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītas personas statusu un tādējādi nav piemērojusi Klientam padziļināto izpēti.

[3] Ņemot vērā iepriekš konstatēto, inspekcija 2022.gada 15.jūnijā ar lēmumu Nr.02/2022-NILLTF pieteicējai uzlika soda naudu 52 263,9 *euro* apmērā par Sankciju likumā noteikto prasību pārkāpumiem.

Lēmuma pamatā ir inspekcijas uzskats, ka:

1. Pieteicēja, uzsākot darījuma attiecības ar Klientu un to tālākā īstenošanā, nevarēja izmantot un paļauties uz citas sabiedrības (SIA „Optibet”), kaut arī saistītas ar pieteicēju, un tās darbinieku veikto Klienta izpēti, tā pieteicējai bija jāveic neatkarīgi un patstāvīgi. Tā kā pieteicēja izmantoja un paļāvās uz citu sabiedrību iegūto informāciju, bet pati nepieprasīja informāciju Klientam, uzskatāms, ka pieteicēja ilgstoši neveica darbības, lai pārliecinātos par Klienta atbilstību ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītas personas statusam, un tādējādi nepiemēroja pastiprinātās uzraudzības prasības. Proti, inspekcijas ieskatā pieteicēja nav pienācīgi ieviesusi klientu iekšējās kontroles sistēmu un veikusi klientu izpēti.

2. Pieteicējas Klients ir ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona, jo vienlaicīgi ar politiski nozīmīgu personu veic biedrības „Jūrmalas Dzintars” izpildinstitūcijas amatpersonas pienākumus.

[4] 2022.gada 18.jūlijā pieteicēja vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atcelt Lēmumu.

Pieteicēja pieteikumā norāda, ka starp viņu un SIA „Optibet” ir noslēgts informācijas apmaiņas līgums, kuras ietvaros SIA „Optibet” pieteicējai ir nodevis tostarp arī Novēršanas likuma prasību izpildei nepieciešamo informāciju par ikvienu spēlētāju, kurš ir SIA „Optibet” klients un vēlāk kļuvis par pieteicējas klientu. Tādējādi informācija, ko bija ieguvis mātes uzņēmums par Klientu, kurš iepriekš bija SIA „Optibet” Klients, nebija pieprasāma un pārbaudāma no jauna, bet bija izmantojama un attiecināma arī uz pieteicējas un Klienta darījumu attiecībām. Pieteicējas ieskatā minētais ir attiecināms tostarp arī uz augstākās vadības, kas SIA „Optibet” un pieteicējai ir saistītas, pieņemtajiem lēmumiem par kopīgajiem klientiem.

Tāpat pieteicējas pieteikumu citstarp pamatots ar to, ka inspekcija kļūdaini piepilda Novēršanas likuma 1.panta 18.²punktā iekļauto nenoteikto tiesību jēdzienu „*citas ciešas attiecības*” ar saturu, uzskatot, ka Klienta dalība sabiedriskajā organizācijā, kurā darbojas arī politiski nozīmīga persona, pats par sevi ir priekšnosacījums, lai atzītu Klientu par ar politisku personu saistītu personu. Lai personu atzītu par ar politisku personu saistītu personu, ir jāveic individuāla un kompleksa izvērtēšana, kur iepriekšminētais apstāklis nav vienīgais, kas noteic personas statusu.

[5] Inspekcija paskaidrojumos tiesai norāda, ka Novēršanas likums neparedz savstarpējas informācijas apmaiņas līguma noslēgšanu starp azartspēļu un izložu rīkotājiem. Klients, kad uzsāka darījumu attiecības ar pieteicēju, savas darījumu attiecības ar SIA „Optibet” bija izbeidzis, tādējādi pieteicēja vēl jo vairāk nevarēja izmatot SIA „Optibet” iegūto informāciju, jo starp pieteicēju un Klientu tika uzsāktas jaunas darījuma attiecības bez pienācīgas pārbaudes. Pieteicēju un SIA „Optibet” kā komersantus un licencētus azartspēļu organizētājus Latvijā, nesaista kādas vienotas grupas juridiskais statuss. Pieteicējas dalībniece SIA „Optibet” – pati ir licencēta azartspēļu organizētāja un Novēršanas likuma subjekts, uz kuru attiecināmas tādas prasības kā uz pieteicēju, un tā darbojas saskaņā ar savām iekšējām kontroles sistēmām, lai nodrošinātu Novēršanas likuma ievērošanu. Tiesiskais regulējums nepieļauj klientu datu apmaiņu ar citu kapitālsabiedrību, lai nebūtu jāveic informācijas saņēmējam neveikt likumā noteiktos pienākumus. Tikai Kredītiestādēm un finanšu iestādēm atbilstoši Novēršanas likuma 29.pantam ir tiesības atzīt un pieņemt klienta izpētes rezultātus. Inspekcija uzskata, ka ilgstoša atrašanās izpildinstitūcijas amatpersonas statusā kopā ar personu, kurai noteikts politiski nozīmīgas personas statuss, var kalpot par pamatu, lai politiski nozīmīga persona ar otras palīdzību slēptu publiskās varas ļaunprātīgu izmantošanu privātā labuma gūšanai.

Atbilstošās tiesību normas

Eiropas Savienības tiesību normas

[6] Līguma par Eiropas Savienību 5.panta ceturtais daļas pirmajā teikumā ir noteikts: „4. Saskaņā ar proporcionalitātes principu Savienības rīcības saturs un veids ir samērīgs ar Līgumu mērķu sasniegšanai nepieciešamo”.

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2015/849 (2015.gada 20.maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.684/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (Dokuments attiecas uz EEZ) (turpmāk – Direktīva Nr.2015/849).

[7.1] Direktīvas 2015/849 30.apsvērums:

„(30) Risks savā būtībā ir mainīgs, un mainīgie rādītāji – katrs atsevišķi, vai kopā – var palielināt vai samazināt iespējamo risku, tādējādi ietekmējot preventīvo pasākumu, piemēram, klienta uzticamības pārbaudes pasākumu, attiecīgo līmeni. Tādējādi ir gan tādi apstākļi, kuros būtu jāpiemēro pastiprināta klienta uzticamības pārbaude, gan citi apstākļi, kuros var būt atbilstīga vienkāršota klienta uzticamības pārbaude.”.

[7.2] Direktīvas 2015/849 31.apsvērums:

„(31) Būtu jāatzīst, ka konkrētas situācijas rada augstāku nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai teroristu finansēšanas risku. Lai gan būtu jānosaka visu klientu identitāte un darījumdarbības profils, ir gadījumi, kad nepieciešama īpaši stingra klienta identifikācijas un pārbaudes procedūra.”.

[7.3] Direktīvas 2015/849 32.apsvēruma:

„(32) Tas jo īpaši attiecas uz attiecībām ar personām, kas ieņem vai ir ieņēmušas svarīgus publiskus amatus Savienībā vai starptautiskā mērogā, [..]. Šādas attiecības finanšu sektoru var īpaši pakļaut nopietnam reputācijas un juridiskam riskam. Starptautiskās pūles apkarot korupciju arī attaisno nepieciešamību pievērst īpašu uzmanību šādām personām un piemērot atbilstīgus pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus attiecībā uz personām, kurām uzticēti vai ir bijuši uzticēti svarīgi publiski amati savā valstī vai ārvalstīs, un attiecībā uz augstākajām amatpersonām starptautiskās organizācijās.”.

[7.4] Direktīvas 2015/849 34.apsvēruma:

„(34) Augstākās vadības apstiprinājuma saņemšanai darījumu attiecību veidošanai nenozīmē, ka visos gadījumos nepieciešams saņemt valdes apstiprinājumu. Vajadzētu būt iespējai, ka šādu apstiprinājumu piešķir kāds, kuram ir pietiekamas zināšanas par iestādes pakļautību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskiem un pietiekami augsta līmeņa amats, lai pieņemtu lēmumus, kas skar tās pakļautību riskam.”.

[7.5] Direktīvas 2015/849 35.apsvēruma:

„(34) Lai izvairītos no atkārtotām klienta identifikācijas procedūrām, kas noved pie darījumdarbības aizkavēšanas un neefektivitātes, ir lietderīgi, piemērojot atbilstošus aizsardzības pasākumus, pieļaut arī tādu klientu iesaistīšanu atbildīgajos subjektos, kuru identitāte ir noskaidrota citur. Gadījumos, kad atbildīgais subjekts vērsas pie trešās personas, galīgajai atbildībai par klienta uzticamības pārbaudes piemērošanu būtu jāgulstas uz atbildīgo subjektu, kurā klientu iesaista. Trešai personai vai personai, kas ir iesaistījusi klientu, vajadzētu arī turpmāk būt atbildīgai par šīs direktīvas ievērošanu, tostarp pienākumu ziņot par aizdomīgiem darījumiem un uzglabāt informāciju, ciktāl tai ar klientu ir attiecības, uz kurām attiecas šī direktīva.”.

[7.6] Direktīvas 2015/849 2.panta 1.punkta 3) punkta f) apakšpunkts noteic, ka:

„1. Šo direktīvu piemēro šādiem atbildīgajiem subjektiem:

3) šādām fiziskām vai juridiskām personām, kas darbojas, lai veiktu savu profesionālo darbību:

[..]

f) azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem.”.

[7.7] Direktīvas 2015/849 3.panta 11.punkta a) apakšpunkts, 12.un 15.punkts paredz, ka:

„Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

9) „politiski redzama persona” ir fiziska persona, kura ieņem vai ir ieņēmusi svarīgus publiskus amatus, un ietver:

a) valsts vadītājus, valdības vadītājus, ministrus un ministru vietniekus vai palīgus;

b) parlamenta deputātus vai līdzīgus likumdošanas struktūru locekļus,

c) politisko partiju vadības struktūru locekļi;

d) augstāko tiesu, konstitucionālo tiesu vai citu augsta līmeņa tiesu struktūru locekļi, kuru lēmumus tālāk nepārsūdz, izņemot izņēmuma gadījumos;

e) revīzijas palātu vai centrālo banku valdes locekļi;

f) vēstnieki, pagaidu lietveži (*chargés d'affaires*) un augsta ranga virsnieki bruņotajos spēkos;

g) valsts uzņēmumu administratīvo, vadības vai uzraudzības struktūru locekļi;

h) starptautiskas organizācijas direktori, direktoru vietnieki un valdes locekļi vai personas, kas ieņem tiem līdzvērtīgus amatus.

Neviens no a) līdz h) punktā minētajiem publiskajiem amatiem neietver vidēja ranga vai zemāka līmeņa ierēdņus;

[..]

11) personas, par kurām ir zināms, ka tās ir cieši saistītas” ir:

a) fiziskas personas, par kurām ir zināms, ka viņām ir kopīgas faktiskas īpašumtiesības uz juridiskām vienībām vai juridiskiem veidojumiem vai jebkuras citas tuvas darbību attiecības ar politiski redzamu personu;

[..];

12) „augstākā vadība” ir ierēdnis vai darbinieks, kam ir pietiekamas zināšanas par iestādes pakļautību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskiem un pietiekami augsta līmeņa amats, lai pieņemtu lēmumus, kas skar iestādes pakļautību riskam, un viņam nav visos gadījumos jābūt valdes loceklim;

[..]

15) „grupa” ir tādu uzņēmumu grupa, kas sastāv no mātesuzņēmuma, tā meitasuzņēmumiem un vienībām, kurās mātesuzņēmumam vai tā meitasuzņēmumiem ir dalība [..];

[..].”

[7.8] Direktīvas 2015/849 5.pants paredz, ka:

„Lai nepieļautu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu, dalībvalstis šīs direktīvas darbības jomā var pieņemt vai paturēt spēkā stingrākus noteikumus, ievērojot Savienības tiesību aktus.”

[7.9] Direktīvas 2015/849 8.panta 1.un 2.punkts paredz, ka:

„1. Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgie subjekti veic attiecīgus pasākumus, lai identificētu un izvērtētu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskus, ņemot vērā riska faktorus, tostarp tādus, kas saistīti ar to klientiem, valstīm vai ģeogrāfiskajām zonām, produktiem, pakalpojumiem, darbījumiem vai piegādes kanāliem. Minētie pasākumi ir samērīgi ar atbildīgo subjektu būtību un lielumu.

2. Šā panta 1. punktā minētos riska izvērtējumus dokumentē, regulāri atjaunina un dara pieejamus attiecīgajām kompetentajām iestādēm un attiecīgajām pašregulējuma struktūrām. Kompetentās iestādes var nolemt, ka atsevišķi dokumentēti riska izvērtējumi nav vajadzīgi, ja konkrētais nozare raksturīgais risks ir skaidrs un saprotams.”

[7.10] Direktīvas 2015/849 11.panta a), d) un f) apakšpunkts paredz, ka:

„Dalībvalstis nodrošina, lai atbildīgie subjekti klienta uzticamības pārbaudes pasākumus piemērotu šādos apstākļos:

a) nodibinot darbību attiecības;

[..];

d) attiecībā uz azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem – saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu likmēm vai abiem minētajiem – veicot darījumus, kuru apmērs ir 2 000 *euro* vai vairāk, neatkarīgi no tā, vai darījums tiek veikts ar vienu operāciju vai ar vairākām operācijām, kuras, iespējams, ir saistītas;

[..]

f) ja pastāv šaubas par iepriekš iegūtu klienta identifikācijas datu ticamību vai atbilstību.”.

[7.11] Direktīvas 2015/849 13.panta 1.punkta a) apakšpunkts un 2.punkts paredz, ka:

„1. Klienta uzticamības pārbaudes pasākumi ietver:

a) klienta identifikāciju un klienta identitātes pārbaudi, izmantojot dokumentus, ziņas vai informāciju, kas iegūta no uzticama un neatkarīga avota;

b) faktiskā īpašnieka identifikāciju un saprātīgu pasākumu veikšanu, lai pārbaudītu minētās personas identitāti tā, lai atbildīgais subjekts ir pārliecināts, ka tas zina, kas ir faktiskais īpašnieks, tostarp attiecībā uz juridiskām personām, trastiem un līdzīgiem juridiskiem veidojumiem, piemērojot saprātīgus pasākumus, lai saprastu klienta īpašumtiesību un kontroles struktūru;

c) informācijas novērtēšanu un, vajadzības gadījumā, iegūšanu par darījumu attiecību mērķi un paredzamo būtību;

d) darījumu attiecību pastāvīgas pārraudzības veikšana, tostarp tādas pārbaudes veikšana, kas apstiprina, ka minēto attiecību gaitā slēgti darījumi tiek veikti saskaņā ar atbildīgā subjekta rīcībā esošo informāciju par klientu, darījumdarbību un riska profilu, tostarp, ja vajadzīgs, par līdzekļu izcelsmi, kā arī attiecīgo dokumentu, datu vai informācijas regulāras atjaunošanas nodrošināšana.

[..]

3. Dalībvalstis nodrošina, lai atbildīgie subjekti piemērotu katru 1.punktā noteikto klienta uzticamības pārbaudes prasību. Tomēr atbildīgie subjekti, pamatojoties uz riska pakāpi, var lemt par šādu pasākumu apmēru.”.

[7.12] Direktīvas 2015/849 14.panta 5.punkts paredz, ka:

„5. Dalībvalstis prasa, lai atbildīgie subjekti piemēro klienta uzticamības pārbaudes pasākumus ne tikai attiecībā uz visiem jaunajiem klientiem, bet atbilstīgos brīžos arī attiecībā uz jau esošajiem klientiem, pamatojoties uz riska pakāpi, tostarp brīžos, kad mainās būtiski klienta apstākļi.”.

[7.13] Direktīvas 2015/849 26.panta 2.punkts paredz, ka:

„2. Dalībvalstis aizliedz atbildīgajiem subjektiem paļauties uz trešām personām, kas veic uzņēmējdarbību augsta riska trešās valstīs. Dalībvalstis var to atbildīgo subjektu, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā, filiāles un meitasuzņēmumus, kuros tiem pieder lielākā kapitāla daļa, atbrīvot no minētā aizlieguma, ja minētās filiāles un meitasuzņēmumi, kuros tiem pieder lielākā kapitāla daļa, pilnīgi atbilst grupas mēroga politikai un procedūrām saskaņā ar 45.pantu.”.

[7.14] Direktīvas 2015/849 45.panta 1.un 8.punkts paredz, ka:

1. Dalībvalstis prasa, lai atbildīgie subjekti, kas ir kādas grupas sastāvā, īstenotu grupas mēroga politiku un procedūras, tostarp datu aizsardzības politiku un grupā noteikto

informācijas apmaiņas politiku un procedūras nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanas nolūkos. Minēto politiku un procedūras dalībvalstīs un trešās valstīs efektīvi īsteno filiāļu un to meitasuzņēmumu līmenī, kuros tiem pieder lielākā kapitāla daļa.

[..]

8. Dalībvalstis nodrošina, lai informācijas apmaiņa grupas iekšienē ir atļauta[..].”.

Latvijas tiesību normas

[8] Direktīvas 2015/849 normas transponētas Novēršanas likumā¹.

[8.1] Novēršanas likuma 1.pants noteic:

„Likumā ir lietoti šādi termini:

[..]

2¹) grupa — juridisko personu vai juridisku veidojumu grupa:

a) kas sastāv no mātes sabiedrības un tās meitas sabiedrības, kā arī no veidojumiem, kuros mātes sabiedrībai vai meitas sabiedrībai ir daļība,

[..]

8¹) augstākā vadība — valde, ja to izveido, vai valdes īpaši iecelts valdes loceklis, amatpersona vai darbinieks, kam ir pietiekamas zināšanas par likuma subjekta pakļautību noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskiem un pietiekami augsta līmeņa amats, lai pieņemtu lēmumus, kas skar likuma subjekta pakļautību minētajiem riskiem;

[..]

18) politiski nozīmīga persona — persona, kura Latvijas Republikā, citā dalībvalstī vai trešajā valstī ieņem vai ir ieņēmusi nozīmīgu publisku amatu, tai skaitā valsts varas augstākā amatpersona, valsts administratīvās vienības (pašvaldības) vadītājs, valdības vadītājs, ministrs (ministra vietnieks vai ministra vietnieka vietnieks, ja attiecīgajā valstī ir šāds amats), valsts sekretārs vai cita augsta līmeņa amatpersona valdībā vai valsts administratīvajā vienībā (pašvaldībā), parlamenta deputāts vai līdzīgas likumdošanas struktūras loceklis, politiskās partijas vadības struktūras (valdes) loceklis, konstitucionālās tiesas, augstākās tiesas vai cita līmeņa tiesas tiesnesis (tiesu institūcijas loceklis), augstākās revīzijas (audita) iestādes padomes vai valdes loceklis, centrālās bankas padomes vai valdes loceklis, vēstnieks, pilnvarotais lietvedis, bruņoto spēku augstākais virsnieks, valsts kapitālsabiedrības padomes vai valdes loceklis, starptautiskas organizācijas vadītājs (direktors, direktora vietnieks) un valdes loceklis vai persona, kas šajā organizācijā ieņem līdzvērtīgu amatu;

[..]

18²) ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona — fiziskā persona, par kuru ir zināms, ka tai ir darījuma vai citas ciešas attiecības ar kādu no šā panta 18.punktā minētajām personām [..];”.

---

¹ Visi Latvijas ārējie normatīvie akti to spēkā esošajās un vēsturiskajās redakcijās pieejami tīmekļa vietnē: <https://likumi.lv/>.

[8.2] Novēršanas likuma 3.panta pirmās daļas 7.punkts, otrā daļa un 2.¹daļa noteic:

„(1) Šā likuma subjekti ir personas, kuras veic saimniecisko vai profesionālo darbību:

[..]

7) izložu un azartspēļu organizētāji;

[..]

(2) Likuma subjekti, kas ir kādas grupas sastāvā, īsteno grupas mēroga politiku un procedūras, tostarp fizisko personu datu apstrādes politiku, kā arī grupā noteikto informācijas apmaiņas politiku un procedūras noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas nolūkā. Minēto grupas mēroga politiku un procedūras dalībvalstīs un trešajās valstīs efektīvi īsteno arī filiāļu līmenī un to meitas uzņēmumu līmenī, kuros likuma subjektiem ir kapitāla daļu vairākums.

(2¹) Likuma subjekti, kas ir kādas grupas sastāvā, grupas līmenī nodrošina, ka par atbilstību, auditu vai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas funkciju izpildi atbildīgajām struktūrvienībām ir pieejama šo funkciju izpildei nepieciešamā informācija no filiālēm un meitas uzņēmumiem, tai skaitā informācija par klientiem, kontiem un maksājumiem.”.

[8.3] Novēršanas likuma 10.panta pirmā daļa noteic:

„(1) Likuma subjekts — juridiskā persona — ieceļ vienu vai vairākus darbiniekus (par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas prasību izpildi atbildīgās personas), tai skaitā no augstākās vadības, kas ir tiesīgi pieņemt lēmumus un ir tieši atbildīgi par šā likuma prasību ievērošanu un par to, lai tiek nodrošināta informācijas apmaiņa ar attiecīgo uzraudzības un kontroles institūciju (turpmāk — par šā likuma prasību ievērošanu atbildīgie darbinieki).[..].”.

[8.4] Novēršanas likuma 11.panta pirmā daļas 1.un 4.punkts noteic:

„(1) Likuma subjekts veic klienta izpēti:

1) pirms darījuma attiecību uzsākšanas;

[..]

4) ja likuma subjekts — izložu un azartspēļu organizētājs —, veicot darījumu ar klientu par summu, kuras apmērs ir 2000 *euro* vai vairāk, tai skaitā ja klients laimē, pārķ spēles dalības līdzekļus vai loterijas biļetes vai šajā nolūkā maina ārvalstu valūtu, neatkarīgi no tā, vai šo darījumu veic kā vienu operāciju vai kā vairākas savstarpēji saistītas operācijas;

[..].”.

[8.5] Novēršanas likuma 11.¹panta pirmā daļas 1.un 5.punkts, otrā, sestā un septītā daļa un noteic:

„(1) Klienta izpētes pasākumi ir uz risku novērtējumu balstīts darbību kopums, kura ietvaros likuma subjekts:

1) identificē klientu un pārbauda iegūtos identifikācijas datus;

[..]

5) nodrošina klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas uzglabāšanu, regulāru izvērtēšanu un aktualizēšanu atbilstoši piemītošajiem riskiem, bet ne retāk kā reizi piecos gados.

(2) Nosakot klienta izpētes apjomu un kārtību, kā arī klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas izvērtēšanas regularitāti, likuma subjekts ņem vērā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskus, kurus rada klients, tā rezidences (reģistrācijas) valsts, klienta saimnieciskā vai personiskā darbība, izmantojamie pakalpojumi un produkti un to piegādes kanāli, kā arī veiktie darījumi.

[..]

(6) Uzsākot darījuma attiecības, likuma subjekts, balstoties uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtējumu, iegūst un dokumentē informāciju par darījuma attiecību mērķi un paredzamo būtību, tai skaitā kādus pakalpojumus klients plāno izmantot, kāds ir plānotais darījumu skaits un apjoms, kāda ir klienta saimnieciskā vai personiskā darbība, kuras ietvaros tas izmantos attiecīgos pakalpojumus, un, ja nepieciešams, kāda ir klienta līdzekļu izcelsme un materiālo stāvokli raksturojošas labklājības izcelsme.

(7) Likuma subjekts klienta izpētes pasākumus piemēro, ne tikai uzsākot darījuma attiecības, bet arī darījuma attiecību laikā (tostarp esošiem klientiem), ievērojot uz risku novērtējumu balstītu pieeju, [..].”

[8.6] Novēršanas likuma 25.panta otrā daļa un noteic:

„(2) Likuma subjekta iekšējās kontroles sistēma, pamatojoties uz risku novērtējumu, nodrošina iespēju konstatēt, ka klients, kas, uzsākot darījuma attiecības, nav politiski nozīmīga persona vai politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis, vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona, par tādu kļūst pēc darījuma attiecību uzsākšanas.”

[8.7] Novēršanas likuma 29.panta pirmā daļa un noteic:

„(1) Kredītiestādei un finanšu iestādei ir tiesības atzīt un pieņemt tādas klienta izpētes rezultātus attiecībā uz šā likuma 11.1 panta pirmās daļas 1., 2.un 3. punktā noteikto pasākumu izpildi, ko dalībvalstīs vai trešajās valstīs veikušas kredītiestādes un finanšu iestādes, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi: [..].”

Iemeslu, kuru dēļ iesniedzējtiesai ir pamats šaubīties par Eiropas Savienības tiesību normu piemērošanu un interpretāciju

[9] Jēdziens „*ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona*” nacionālajā normatīvajā aktā – Novēršanas likumā, kura mērķis ir novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma un proliferācijas finansēšanu, ieviests atbilstoši Direktīvas Nr.2015/849 3.panta 11.punktam, kas definē „*personas, par kurām ir zināms, ka tās ir cieši saistītas*”.

Direktīvas 2015/849 3.panta 11.punktā skaidrots, ko sevī minētās direktīvas kontekstā ietver jēdziens „*cieši saistītas personas*”, proti, par tādām ir uzskatāmas tādas fiziskas personas, par kurām ir zināms, ka viņām ir kopīgas faktiskas īpašumtiesības uz juridiskām vienībām vai juridiskiem veidojumiem vai jebkuras citas tuvas darījumu attiecības ar politiski redzamu personu. Tātad no Direktīvas 2015/849 3.panta 11.punkta vārdiskā satura izriet, ka par ar politiski nozīmīgai personai cieši saistītu personu var uzskatīt tikai tādu personu, kurai ir tuvas darījumu attiecības ar politiski nozīmīgu personu. Kas savukārt nozīmē, ka ne

jebkuras darījuma attiecības ar politiski nozīmīgu personu, bet gan tikai tuvas darījuma attiecības ar to, var būt par pamatu kādu personu atzīt par ar cieši saistītu personu minētās direktīvas kontekstā. Savukārt atbilstoši Novēršanas likuma 10.panta 18.²punktam par ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītu personu uzskata tādu personu, kurai ar politiski nozīmīgu personu vispārīgi ir darījumu attiecības vai citas ciešas attiecības.

Atbilstoši Latvijas Republikas Finanšu izlūkošanas dienesta izstrādātajās *Politiski nozīmīgu personu, to ģimenes locekļu un ar tām cieši saistītu personu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas risku vadības vadlīnijās* sniegtajam skaidrojumam, jēdziens „*citas ciešas attiecības*” saprotams kā attiecības, kas var kalpot par pamatu, lai politiski nozīmīga persona ar šīs personas palīdzību slēptu publiskās varas ļaunprātīgu izmantošanu privātā labuma gūšanai. Proti, par tādām personām, kas cieši saistītas ar politiski nozīmīgu personu, tiek uzskatītas personas ārpus ģimenes loka (piemēram, draugi, draudzenes, mīļākās, mīļākie), ar politiski nozīmīgu personu vienā politiskajā partijā, sabiedriskajā organizācijā, arodbiedrībā esoši prominenti locekļi, piemēram, sabiedrībā plaši pazīstamas personības. [...] Šajā kontekstā svarīgākais kritērijs ir „*ciešu attiecību*” pastāvēšanas fakts, kas var būt par pamatu, lai politiski nozīmīga persona ar šīs personas palīdzību slēptu publiskās varas izmantošanu privātā labuma gūšanai².

Kā izriet no vadlīnijām, tad arī būšana vienā sabiedriskajā organizācijā ir uzlūkojama kā atrašanās ciešās attiecībās.

No vienas puses pats apstāklis, ka personas ir iesaistītas vienā sabiedriskajā organizācijā, ir vērtējams kā riska faktors, kurš rada augstāku nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risku, it sevišķi, ja kāda no iesaistītajām personām ieņem vai ir ieņēmusi politiski redzamu amatu, ir sabiedrībā plaši pazīstama vai prominenta persona, jo kā norādīts Direktīvas 2015/849 30.apsvērumā, risks ir mainīgs un mainīgie rādītāji – katrs atsevišķi vai kopā var palielināt vai samazināt iespējamo risku. Tādējādi būšana vienā sabiedriskajā organizācijā pati par sevi ir apstāklis, kas palielina risku. Tomēr jāņem vērā, ka ne vienmēr šāds apstāklis ir acīmredzams, jo publiskos reģistros ir redzamas tikai amatpersonas, savukārt organizācijās, kurās ir daudz biedru bieži vien šāda informācija publiski nav pieejama. Turklāt valstī nav ieviests publisks reģistrs, kurā visām biedrībām vai sabiedriskajām organizācijām būtu pienākums reģistrēt un publiskot savus biedrus.

No otras puses, sabiedrisko organizāciju mērķis, struktūra, lielums ir ļoti atšķirīgi faktori, kuri var ietekmēt riska rašanās iespējamību. Tādējādi būtiski būtu konstatēt attiecīgo personu statusu un savstarpējo mijiedarbību organizācijā (piemēram, amatpersona, biedrs, ir vai nav tiesības ietekmēt procesus u.c.), sabiedriskās organizācijas darbības jomu (piemēram, vai saistīta ar jautājumiem, kas skar politiskos vai finanšu procesus, vai gluži pretēji) un citus apstākļus. Tomēr vienlaicīgi jāņem vērā, ka šāds izvērtējums no atbildīgā subjekta varētu prasīt papildu resursus, jo tikai ievācot papildu informāciju un analizējot to būtu iespējams konstatēt, vai personām, kuras ir vienas sabiedriskās organizācijas pārstāvji ir savstarpēji ciešas attiecības.

---

² Vadlīnijas pieejami tīmekļa vietnē: https://fid.gov.lv/uploads/files/2022/FID_PNP%20vadl%C4%ABnijas_29062022.pdf

Vienlaicīgi cieši saistīto personu kontekstā ir būtiski konstatēt, ka viena no personām atbilst Direktīvas 2015/849 3.panta 9.punktā noteiktajiem amatiem, kas, kā pantā uzsvērts, neietver vidēja ranga vai zemāka līmeņa amatus. Turklāt direktīvas pants nenoteic, ka politiski redzama persona ir jebkura publiski zināma un prominenta persona, vien tāda, kas atbilst pantā noteiktajām, kas atbilst augsta ranga amatpersonu statusam. Tādējādi secināms, ka, lai konstatētu, ka persona ir ar politiski redzamu personu saistīta persona, nepietiek konstatēt, ka viena no tām ir publiski zināma un/vai ieņem vai ir ieņēmusi jebkādu amatu, kas varētu atbilst Direktīvas 2015/849 3.panta 9.punktā nosauktajiem, nekonstatējot augsta ranga amata esību, kas pēc būtības pieprasa individuāla novērtējuma veikšanu.

Tādējādi būtu noskaidrojams vai Direktīvas 2015/849 3.panta 11.punkta a) apakšpunkts ir iztulkojams tādējādi, ka privātpersona var tikt uzskatīta par ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītu personu, balstoties tikai uz apstākli, ka šīs persona atrodas vienā sabiedriskajā organizācijā, nevērtējot citus apstākļus, tostarp, vai konkrētā persona ieņem vai ir ieņēmusi jebkādu amatu, kas varētu atbilst Direktīvas 2015/849 3.panta 9.punktā nosauktajiem papildus nekonstatējot atbilstību augsta ranga amatam?

[10] Atbilstoši Direktīvas 2015/849 35.apsvērumam, lai izvairītos no atkārtotām klienta identifikācijas procedūrām, kas noved pie darījumdarbības aizkavēšanas un neefektivitātes, ir lietderīgi, piemērojot atbilstošus aizsardzības pasākumus, pieļaut arī tādu klientu iesaistīšanu atbildīgajos subjektos, kuru identitāte ir noskaidrota citur.

Atbilstoši minētās direktīvas 45.panta 1.punktam dalībvalstis prasa, lai atbildīgie subjekti, kas ir kādas grupas sastāvā, īstenotu grupas mēroga politiku un procedūras, tostarp datu aizsardzības politiku un grupā noteikto informācijas apmaiņas politiku un procedūras nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanas nolūkos. Minēto politiku un procedūras dalībvalstīs un trešās valstīs efektīvi īsteno filiāļu un to meitasuzņēmumu līmenī, kuros tiem pieder lielākā kapitāla daļa. Savukārt Direktīvas 2015/849 45.panta 8.punktā ir norādīts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai informācijas apmaiņa grupas iekšienē ir atļauta.

Tādējādi secināms, ka tādiem vienas grupas uzņēmumiem kā pieteicēja un SIA „Optibet” ir ne tikai tiesības, bet pienākums apmainīties ar informāciju, tostarp slēdzot vienošanās par informācijas apmaiņu un nodrošinot savstarpējo informācijas apriti un attiecināmību. Turklāt dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, ka šāda informācijas apmaiņa grupas iekšienē ir atļauta un pietiekama, lai uzskatītu, ka konkrētais atbildīgais subjekts ir veicis sava klienta izpēti. Šādu tiesību nodrošināšana jebkuram Direktīvas 2015/849 2.panta 1.punktā nosauktajam atbildīgajam subjektam (ne tikai kredītiestādēm un finanšu iestādēm) no vienas puses ļauj izvairīties no atkārtotām (uzņēmumu grupas iekšienē) klienta identifikācijas procedūrām pēc būtības, no otras nodrošina grupas uzņēmumiem lietderīgu finanšu izlietojumu.

Direktīvas 2015/849 13.panta 1.punkts noteic, klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, ko atbilstoši minētā panta 2.punktam ir jāveic atbildīgajiem subjektiem. Tomēr vienlaicīgi minētā panta 2.punkts pieļauj, ka atbilstīgie subjekti, pamatojoties uz riska pakāpi

var lemt par šādu pasākumu apmēru. Tādējādi tiesas ieskatā minētais pieļauj uzņēmumu grupas iekšienē savstarpējās informācijas aprites rezultātā gūtās informācijas attiecināšanu uz kopējiem klientiem. Minēto, tiesas ieskatā, apstiprina Direktīvas 2015/849 26.panta 2.punkts, kas paredz, ka dalībvalstis aizliedz atbildīgajiem subjektiem paļauties uz trešām personām, kas veic uzņēmējdarbību augsta riska trešās valstīs, vienlaicīgi dalībvalstis var to atbildīgo subjektu, kas veic uzņēmējdarbību Eiropas Savienībā, filiāles un meitasuzņēmumus, kuros tiem pieder lielākā kapitāla daļa, atbrīvot no minētā aizlieguma, ja minētās filiāles un meitasuzņēmumi, kuros tiem pieder lielākā kapitāla daļa, pilnīgi atbilst grupas mēroga politikai un procedūrām saskaņā ar 45.pantu.”. Tādējādi, ja direktīva pieļauj savstarpēju informācijas apriti un attiecināmību, ja tā gūta un izmantota uzņēmumu grupas ietvaros, it sevišķi, ja tā ir gūta no grupas uzņēmuma, kas neveic uzņēmējdarbību augsta riska trešās valstīs.

Vienlaicīgi Direktīvas 2015/849 5.pants paredz, ka dalībvalstis var paredzēt stingrākus noteikumus, lai nepieļautu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu, kas savukārt nozīmē, ka faktiski dalībvalsts var ierobežot to atbilstīgo subjektu klāstu, uz kurām būtu attiecināmas Direktīvas 2015/849 45.panta 8.punktā noteiktās tiesības.

Ņemot vērā iepriekš minēto, vienlaicīgi būtiski noskaidrot, vai Direktīvas 2015/849 45.panta 1.un 8.punkts, kopsakarā ar minētās direktīvas 3.panta 12.un 15.punktu pieļauj arī tādas informācijas (lēmumu) izmantošanu un attiecināmību uz vairākiem uzņēmumu grupas iekšienē esošajiem uzņēmumiem, ko grupas ietvaros ir pieņēmusi vienas grupas ietvaros esošā uzņēmuma augstākā vadība.

[11] Atbilstoši Direktīvas 2015/849 8.panta 1.un 2.punktam dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgie subjekti veic attiecīgus pasākumus, lai identificētu un izvērtētu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskus, ņemot vērā riska faktorus, tostarp tādus, kas saistīti ar to klientiem, valstīm vai ģeogrāfiskajām zonām, produktiem, pakalpojumiem, darījumiem vai piegādes kanāliem. Minētie pasākumi ir samērīgi ar atbildīgo subjektu būtību un lielumu. Šā panta 1. punktā minētos riska izvērtējumus dokumentē, regulāri atjaunina un dara pieejamus attiecīgajām kompetentajām iestādēm un attiecīgajām pašregulējuma struktūrām.

Atbilstoši Direktīvas 2015/849 11.pantam, atbildīgajam subjektam ir jāveic klienta uzticamības pārbaudes, tostarp, nodibinot darījuma attiecības, ja pastāv šaubas par iepriekš iegūtu klienta datu ticamību vai atbilstību, bet attiecībā uz azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem, ja saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu likmēm vai abiem kopā darījuma apmērs ir 2 000 *euro* vai vairāk, neatkarīgi no tā vai darījums tiek veikts vienā vai vairākās operācijās, kuras, iespējams, ir saistītas. Savukārt minētās direktīvas 14.panta 5.punkts noteic, ka dalībvalstis prasa, lai atbildīgie subjekti piemēro klienta uzticamības pārbaudes pasākumus ne tikai attiecībā uz visiem jaunajiem klientiem, bet atbilstīgos brīžos arī attiecībā uz jau esošajiem klientiem, pamatojoties uz riska pakāpi, tostarp brīžos, kad mainās būtiski klienta apstākļi.

Novēršanas likuma 11.¹panta pirmajā daļā ir skaidrots, ka klienta izpētes pasākumi ir uz risku novērtējumu balstītu darbību kopums. Savukārt šā panta otrā daļa norāda, ka nosakot

klienta izpētes apjomu un kārtību, kā arī klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas izvērtēšanas regularitāti, likuma subjekts ņem vērā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskus, kurus rada klients, tā rezidences (reģistrācijas) valsts, klienta saimnieciskā vai personiskā darbība, izmantojamie pakalpojumi un produkti un to piegādes kanāli, kā arī veiktie darījumi. Savukārt saskaņā ar Novēršanas likuma 11.¹panta pirmās daļas 5.punktu likuma subjektam ir jānodrošina klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas uzglabāšanu, regulāru izvērtēšanu un aktualizēšanu atbilstoši piemītošajiem riskiem, bet ne retāk kā reizi piecos gados. Turklāt Novēršanas likuma 11.¹panta septītajā daļā ir skaidrots, ka arī attiecībā uz klientu izpētes pasākumiem darījuma attiecību laikā (tostarp esošiem klientiem), likuma subjekts veic klienta izpētes pasākumus, ievērojot uz risku novērtējumu balstītu pieeju. Tādējādi no Novēršanas likuma 11.¹panta pirmās, otrās un septītās daļas izriet, ka atbildīgajam subjektam Novēršanas likumā ir noteikts, ka klientu datu aktualizācija ir jāveic atbilstoši klienta risku novērtējumam, bet ne retāk kā reizi piecos gados.

Tātad iepriekš minētais normatīvais regulējums paredz klientu uzticamības pārbaudes veikšanu, ja tiek konstatēti kādi riski, bet ne retāk kā tas ir noteikts nacionālajā regulējumā.

Kā izriet no pieteicējas ieskata, tad uzticamības pārbaudes veikšana attiecībā uz esošajiem klientiem (tostarp tādiem, par kuriem ir informācija pieejama uzņēmumu grupas ietvaros) pirms tiesiskajā regulējumā noteiktā galējā termiņa ir balstāma risku novērtējumā. Ja novērtējot klientu atbildīgais subjekts nav konstatējis riskus, bet tādi faktiski uzrodas vēlāk pirms galīgā termiņa klienta datu aktualizācijai iztecējuma un par tiem atbildīgais subjekts never būt informēts, atbildīgajam subjektam nav pienākums piemērot pirmstermiņa klienta uzticamības pārbaudes pasākumus jau esošiem sadarbības klientiem.

Eiropas Savienības Tiesa ir skaidrojusi, ka Direktīvas 2015/849 14.panta 5.punkts kopsakarā ar tās 8.panta 2.punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka atbildīgajiem subjektiem, pamatojoties uz atjauninātu risku novērtējumu, ir pienākums piemērot klienta uzticamības pārbaudes, kurai vajadzības gadījumā ir pastiprināts raksturs, pasākumus attiecībā uz esošo klientu, ja tas šķiet piemēroti, it īpaši tad, ja ir mainījušies būtiski šī klienta apstākļi, un tas nav atkarīgs no tā, ka valsts tiesību aktos noteiktais maksimālais termiņš jauna riska novērtējuma attiecībā uz šo klientu veikšanai vēl nav beidzies (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 2022.gada 17.novembra sprieduma lietā C-562/20 Rodl & Partner, ECLI:EU:C:2022:883, 91.punktu*).

Taču šajā skaidrojumā Eiropas Savienības Tiesa nav sniegusi atbildi uz to, kā rīkoties, ja atbildīgajam subjektam nebija zināmi citi jauni apstākļi par konkrēto klientu, kas varētu ietekmēt šī klienta riska novērtējumu.

Tādējādi noskaidrojams, vai Direktīvas Nr.2015/849 14.panta 5. punkts kopsakarā ar tās 8.panta 2.punktu ir interpretējams tā, ka atbildīgajam subjektam nav pienākums piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus jau esošiem sadarbības klientiem, ja nav pagājis nedz valsts tiesību aktos noteiktais, nedz arī iekšējās kontroles sistēmas procedūrās noteiktais termiņš atkārtotu pārbaudes pasākumu veikšanai, kā arī atbildīgajam subjektam nav zināmi citi jauni apstākļi, kas varētu ietekmēt attiecībā uz attiecīgo klientu veikto riska novērtējumu?

Vienlaicīgi, ņemot vērā, ka atbildīgajiem subjektiem uzliktajiem pienākumiem ir jābūt samērīgiem, lietā ir noskaidrojams, vai Direktīvas 2015/849 11.panta d) apakšpunktā noteiktais pienākums atbildīgajam subjektam veikt klienta uzticamības pārbaudes, ja saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu likmēm vai abiem kopā darījuma apmērs ir 2 000 *euro* vai vairāk, neatkarīgi no tā vai darījums tiek veikts vienā vai vairākās operācijās, kuras, iespējams, ir saistītas, interpretējams tādējādi, ka pārbaude veicama ik reizi sasniedzot darījuma kopīgo apmēru 2 000 *euro*, neskatoties uz laika perioda intervālu kādā atkārtoti sasniegts normā noteiktais 2 000 *euro* apmērs.

[15] Ievērojot minēto, lai noskaidrotu, kā piemērojamas Eiropas Savienības normas par noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu, tiesa uzskata par nepieciešamu vērsties Eiropas Savienības Tiesā.

[16] Saistībā ar vēršanos Eiropas Savienības Tiesā tiesvedība lietā ir apturama.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 267.pantu, Administratīvā procesa likuma 104.¹pantu, 273.panta 5.punktu un 275.panta 7.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nolēma

1. Uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

1.1. Vai Direktīvas 2015/849 3.panta 11.punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka privātpersona var tikt uzskatīta par ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītu personu, balstoties tikai uz apstākli, ka šīs persona atrodas vienā sabiedriskajā organizācijā, nevērtējot citus apstākļus?

1.2. Vai Direktīvas 2015/849 9.pants ir interpretējams tādējādi, ka, lai konstatētu personas atbilstību politiski redzamas personas statusam, ir jākonstatē personas atbilstība minētajā pantā nosauktajiem amatiem un papildus ir jāveic izpēte un jāpārlicinās, ka amats atbilst augsta ranga amatam nevis vidēja vai zema ranga?

1.3. Vai Direktīvas 2015/849 45.panta 1.punkts kopsakarā ar Direktīvas 2015/849 45.panta 8.punktu ir interpretējams tā, ka dalībvalstīm ir jāatļauj jebkuriem Direktīvas 2015/849 2.panta 1.punktā nosauktajam atbildīgajam subjektam, kas uzskatāmi par vienas grupas uzņēmumiem, savstarpēji apmainīties ar informāciju, tostarp slēdzot vienošanās par informācijas apmaiņu un nodrošinot savstarpējo informācijas apriti un attiecināmību, Direktīvas 2015/849 mērķu sasniegšanai?

1.4. Vai Direktīvas 2015/849 45.panta 1.un 8.punkts, kopsakarā ar direktīvas 3.panta 12.un 15.punktu pieļauj arī tādas informācijas (lēmumu) izmantošanu un attiecināmību uz vairākiem uzņēmumu grupas iekšienē esošajiem uzņēmumiem, ko grupas ietvaros ir pieņēmusi vienas grupas ietvaros esošā uzņēmuma augstākā vadība?

1.5. Vai Direktīvas Nr. 2015/849 14.panta 5. punkts kopsakarā ar tās 8.panta 2.punktu ir interpretējams tā, ka atbildīgajam subjektam nav pienākums piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus jau esošiem sadarbības klientiem, ja nav pagājis nedz valsts tiesību aktos noteiktais, nedz arī iekšējās kontroles sistēmas procedūrās noteiktais termiņš atkārtotu pārbaudes pasākumu veikšanai, kā arī atbildīgajam subjektam nav zināmi citi jauni apstākļi, kas varētu ietekmēt attiecībā uz attiecīgo klientu veikto riska novērtējumu?

1.6. Vai Direktīvas 2015/849 11.panta d) apakšpunktā noteiktais pienākums atbildīgajam subjektam veikt klienta uzticamības pārbaudes, ja saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu likmēm vai abiem kopā darījuma apmērs ir 2 000 *euro* vai vairāk, neatkarīgi no tā vai darījums tiek veikts vienā vai vairākās operācijās, kuras, iespējams, ir saistītas, interpretējams tādējādi, ka pārbaude veicama ik reizi sasniedzot darījuma kopīgo apmēru 2 000 *euro*, neskatoties uz laika perioda intervālu kādā atkārtoti sasniegts normā noteiktais 2 000 *euro* apmērs?

2. Apturēt tiesvedību lietā, līdz stājas spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese

A.Karnīte

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU